

➤ פְּרִשֶׁת בְּשִׁלַּח ➤

יוצאים למדבר

בְּפִרְשֶׁת בֹּא סִפְרָנוּ שְׁלֹאֲחַר מִכַּת בְּכוֹרוֹת פָּרְעָה גָּרַשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם כְּדֵי לָחוּג לָהּ בַּמִּדְבָּר. אִךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם כְּדֵי לַחְזֹר לָאָרֶץ הַטּוֹבָה שְׁאוֹמֶתָה נְשִׁבַּע ה' לָתֵת לָהֶם.

ה' לֹא רָצָה לְהוֹלִיךְ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָאָרֶץ דֶּרֶךְ אֶרֶץ הַפְּלִשְׁתִּים, שֶׁהִיא הַדֶּרֶךְ הַמְהִירָה וְהַקְּצֶרֶה. הוּא חָשַׁשׁ שָׂאֵם יֵרָאוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַפְּלִשְׁתִּים הַחֲזָקִים יוֹצְאִים נִגְדָם לְמַלְחָמָה עַל הָאָרֶץ - יִרְתְּעוּ וְיֵשׁוּבוּ לְמִצְרַיִם, אִךְ שֶׁבִצְאָתָם מִמִּצְרַיִם הֶצְטִיִּדוּ בְּכָלִי מַלְחָמָה. לָכֵן ה' הוֹבִיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִסְבִּיב, דֶּרֶךְ מִדְבָּר סִינִי וַיָּם סוּף.

בְּסוּף סִפֵּר בְּרֹאשִׁית רִאיוֹנוֹ שִׁיוֹסֵף הַשְּׂבִיעִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: 'כַּאֲשֶׁר ה' יִפְקֹד אֶתְכֶם וְתֵצְאוּ מִמִּצְרַיִם, הֶעֱלוּ מִכָּאֵן אֶת עֲצָמוֹתַי וְקִבְרוּ אוֹתָן בְּאֶרֶץ'. פָּעַת קַיָּם מָשָׂה אֶת הַשְּׂבוּעָה וְלָקַח עִמּוֹ אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף.

לְאַחַר שִׁיֵּצְאוּ מִמִּצְרַיִם,
הִגִּיעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמָקוֹם שְׁנִקְרָא
סִכּוֹת. אַחֲרֵי כֵן
הִמְשִׁיכוּ לָלֶכֶת
וְהִגִּיעוּ לְמָקוֹם
שְׁנִקְרָא אֲתָם,
שֶׁהִיא בְּקֶצֶה מִדְבָּר
שׁוּר.

כָּל זְמַן שֶׁהִלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, ה' שָׁלַח לִפְנֵיהֶם מַלְאָךְ בְּדַמוֹת עֲמוּד עָנָן שֶׁהִרְאָה לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ שָׁבָה עֲלֵיהֶם לָלֶכֶת. כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלַּיְלָה, הִתְחַלֵּף עֲמוּד הָעָנָן בְּעֲמוּד אֵשׁ שֶׁהִרְאָה לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ וְגַם הָאִיר לָהֶם אוֹתָהּ. עֲמוּד הָעָנָן וְעֲמוּד הָאֵשׁ הִלְכוּ תָמִיד לֹלֵא הָרֶף לִפְנֵי הַמַּחֲנֶה.

חֲזו"ל מְלַמְּדֵים אוֹתָנוּ בַּמִּדְבָּר שֶׁלְעֲמוּד הָעָנָן (שֶׁנֶּקְרָא גַם עֲנַי הַכְּבוֹד) הָיוּ תַּפְקִידִים נוֹסְפִים: הוּא הֵצִל עַל יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי הַשָּׁמֶשׁ הַחֲמָה שֶׁל הַמִּדְבָּר, וְאִף הִגִּן עֲלֵיהֶם מִפְּנֵי נִזְקִים וְסַכָּנוֹת שֶׁעָלוּ לֵיהֶם לִפְגַּע בְּמִי שֶׁהוֹלֵךְ בַּמִּדְבָּר, כְּמוֹ נִחְשִׁים וְעַקְרָבִים.

ה' מַחְזֵק אֶת לֵב פְּרָעָה

לְאַחַר שֶׁהִגִּיעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַתָּם שֶׁבְקָצָה הַמִּדְבָּר, אָמַר ה' לְמֹשֶׁה:

'צֹוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחֲזוֹר אַחֲרָיָה וְלַחֲנוּת לִפְנֵי 'פִּי הַחִירָת', שֶׁנִּמְצָא בֵּין הָעֵיר הַמִּצְרִית מִגְדֹּל וּבֵין יַם סוּף, מוֹל מְקוֹם הָאֵלִיל בְּעַל צֶפּוֹן הַסְּמוּךְ לַיָּם. כְּאִשֶּׁר פְּרָעָה שָׁמַע זֹאת, יֹאמַר בְּלִבּוֹ: 'עַם יִשְׂרָאֵל מְבִלְבָּלִים וְתוֹעִים בְּדֶרֶךְ, כִּנְרָאָה בְּעַל צֶפּוֹן סָגַר בְּפָנֵיהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ לַמִּדְבָּר'. כֵּן אַחֲזַק אֶת לֵב פְּרָעָה לְרֹדֶף אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל, וְאֶעֱנִישׁ אוֹתוֹ וְאֶת כָּל חֵילָיו בְּעֶנֶשׁ קָשָׁה שֶׁבְּעַקְבוֹתָיו הֵם יִדְעוּ שֶׁאֲנִי ה', וְשָׁמִי יִהְיֶה מְכַבֵּד בְּעַמִּים'.

עַם יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כְּמַצּוֹת ה'. הֵם שָׁבוּ לְאַחֲרֵיהֶם וְחָנוּ מוֹל בְּעַל צֶפּוֹן.

כְּשֶׁנִּדְּעָה לְפְרָעָה וְעַבְדָּיו שֶׁבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּרְחוּ וְאִינָם מִתְכַּוְּנִים לָשׁוּב, לָבָם הִתְמַלֵּא חֲרָטָה עַל שֶׁהִרְשׁוּ לָהֶם לְצֹאת מִמִּצְרַיִם וְאָמְרוּ: 'מָה עָשִׂינוּ? אֵיךְ הִרְשִׁינוּ לָהֶם לְהַפְסִיק לַעֲבֹד וְלְצֹאת לַמִּדְבָּר?!

ה' חִזַּק אֶת לֵב פְּרָעָה לְרֹדֶף אַחֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. פְּרָעָה קִשַּׁר אֶת מְרַכְבָּתוֹ לְסוּסִים, גִּיס אֶת צָבָא מִצְרַיִם וְהִחֵל לְרֹדֶף אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל. הוּא לָקַח עִמּוֹ שֵׁשׁ מֵאוֹת מְרַכְבּוֹת מִבְּחָרוֹת וְאֶת כָּל שְׂאֵר מְרַכְבּוֹת הַצָּבָא הַמִּצְרִי, וְעַל כָּל צָבָאוֹ הִפְקִדוּ שָׂרֵי צָבָא מִבְּחָרִים.

באותו הזמן בני ישראל לא ידעו שפרעה רודף אחריהם, ולא נחפזו לברוח מהמצרים אלא יצאו בבטחון כבני חורין.

המצרים רכבו על סוסים דוהרים, ועד מהרה השיגו את ישראל החונים סמוך לים סוף. בני ישראל נשאו את עיניהם והביטו לאפק, והנה הם רואים את סוסי המצרים ומרכבותיהם שועטים אחריהם לתפוסם. נתקפו ישראל יראה ופחד, וצעקו אל ה' בתפלה שיושיע אותם מהמצרים, שבכעסם עלולים להרגם.

מתוך המצוקה, פנו העם אל משה וטענו בתקף: 'האם לקחת אותנו למדבר כי אין מספיק קברים במצרים? כדי שהמצרים יהרגו אותנו ונקבר כאן? מה זאת עשית לנו, מדוע הוצאת אותנו ממצרים? הלא כבר כשבשרת לנו במצרים על הגאלה, אמרנו לך: הפסק לבשר לנו זאת, אנו מעדיפים להמשיך לעבד. כי הרי המצרים עלולים להרג אותנו אם נברח, ומוטב לנו לעבד את המצרים מאשר למות במדבר.'

משה לא נבהל מהטענות הקשות, הוא הרגיע את העם וענה: 'אל תפחדו, התייצבו וראו איך ה' עומד להושיע אתכם היום מהמצרים. כעת אתם רואים את המצרים ויראים מהם, אך עוד מעט לא תראו אותם יותר לעולם. ה' ילחם עבורכם, ואתם תעמדו בדממה ותראו את ישועת ה'.'

קְרִיעַת יַם סוּף

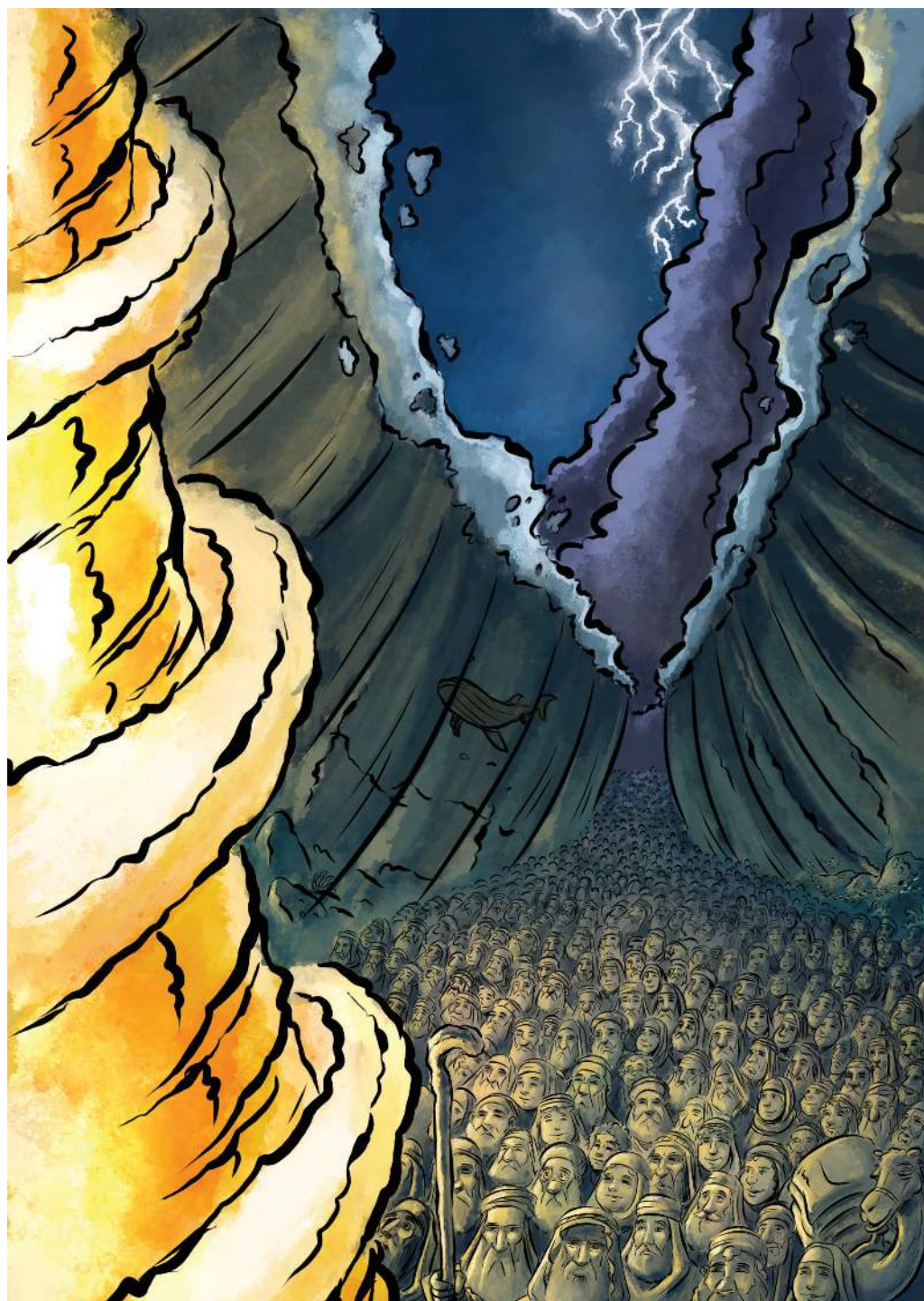
לְאַחַר דִּבְרֵי הַהֲרָגָהּ שֶׁל מֹשֶׁה, אָמַר לוֹ ה': 'מִדּוּעַ אַתָּם צוֹעֲקִים אֵלַי שְׂאוּשִׁיעַ אֶתְכֶם? צִוָּה עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שִׁמְשִׁיכוּ בַּמָּסַע'.

ה' בָּאֵר לְמֹשֶׁה כִּי־צַד יַעֲשֹׂו זֹאת: 'אַתָּה תְּנִיף אֶת הַמָּטָה, וְתָטָה אוֹתוֹ לְכוּן יַם סוּף. הֵימָּה יִבְקַע לְשָׁנִים, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוּכְלוּ לַעֲבֹר בִּיבֻשָּׁה שְׁבָאֲמָצֵעַ. וְאֲנִי אֲדַאֵג לְחֹזֶק אֶת לֵב פְּרָעָה לְרַדֹּף אַחֲרֵיכֶם אֶל תּוֹךְ הַיָּם, וְאֲזֹ אֶעֱנִישׁ אוֹתוֹ עִם צְבָאוֹ, פֶּרְשָׁיו וּמִרְכָּבוֹתָיו. כֹּה יִהְיֶה שְׁמִי מְכַבֵּד, וְהַמִּצְרִים יִדְעוּ שְׂאֲנִי ה' הַנִּלְחָם בַּשָּׂבִיל יִשְׂרָאֵל'.

כְּשִׁירַד הַלִּילָה עָמוּד הָעָנָן לֹא נֶעְלַם כְּהֲרָגְלוֹ, אֲלֹא עָבַר אֶל מֵאֲחֹרֵי מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל וְנִעְמַד בֵּינוֹ וּבֵין מַחֲנֶה הַמִּצְרִים. כֹּה עָמוּד הָאֵשׁ הָאִיר לְיִשְׂרָאֵל אֶת הַדֶּרֶךְ בַּלִּילָה, וְעָמוּד הָעָנָן הִסְתִּיר אֶת אוֹרוֹ מִהַמִּצְרִים. בְּדֶרֶךְ זֶה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר, וְהַמִּצְרִים נִאֲלָצוּ לְגִשּׁוֹשׁ אֶת דִּרְכָּם בְּאֶפְלָה וְלֹא הִצְלִיחוּ לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם לְאַרְבֵּי כָּל הַלִּילָה.

מֹשֶׁה הָטָה אֶת מִטָּהוּ עַל הַיָּם, וְהִנֵּה הִחֲלָה לְנָשֹׁב רוּחַ מְזֻרְחִית עֲזָה מֵאֵת ה'. הָרוּחַ הוֹלִיכָה אֶת הַיָּם בְּחֻזְקָה וְהִדְפָּה אֶת הַמַּיִם לְצִדָּדִים, וְהַיָּם הִחֵל לְהִבָּקַע. בְּמִשָּׁף כָּל הַלִּילָה נִשְׁבָּה הָרוּחַ וְהַעֲמִידָה אֶת מֵי הַיָּם כְּשִׁתִּי חוֹמוֹת, וּבִינֵיהֶן נִפְעַר פֶּתַח שְׁדִרְכּוֹ יָכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹר בְּתוֹךְ הַיָּם. הָרוּחַ הָעֲזָה גַּם יִבְשָׁה אֶת קִרְקָעִית הַיָּם מִלֵּאֵת הַבָּץ, וְכֹה יָכְלוּ יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹר בְּתוֹךְ הַיָּם מִבְּלִי לְטָבַע בִּבְיָן.

כְּשִׁרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵימָּה נִבְקַע וְנִתֵּן לַעֲבֹר בֵּין שְׁתֵּי חוֹמוֹת הַמַּיִם, נִכְנְסוּ אֶל הַיָּם וְהִלְכוּ בְּתוֹכוֹ. הַמִּצְרִים רָאוּ אֶת הַמַּחְזָה הַמִּשְׁשָׁה אֲף לֹא נִרְתְּעוּ, כִּי ה' חֹזֶק אֶת לִבָּם לְרַדֹּף אַחֲרַי עִם יִשְׂרָאֵל. לָכֵן גַּם הֵם נִכְנְסוּ אֶל תּוֹךְ הַיָּם וְהִמְשִׁיכוּ בַּמִּרְדָּף.

כְּשֶׁהִגִּיעָה אֲשֶׁמֶרֶת הַבֶּקֶר (הַחֶלֶק הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַלֵּילָה), הִשְׁקִיף ה' עַל מַחֲנֵה מִצְרַיִם וְהֶעֱנִישׁ אוֹתָם בְּעֶזְרַת עַמּוּד הָאֵשׁ וְהֶעֱנָן וְקוֹלוֹת עֲזִים שֶׁהִמָּמוּ וְהִבְהִילוּ אוֹתָם.

הַמְּפָרָשִׁים מְסַבֵּרִים עַל פִּי הַמִּבְאָר בְּסֵפֶר תְּהִלִּים (פָּרָק עז), שֶׁעַמּוּד הֶעֱנָן הָיָה לַעֲנָנִים שֶׁהִמְטִירוּ בָּרֶד וְגֶשֶׁם, וְעַמּוּד הָאֵשׁ הָיָה לְבָרָקִים, וְאַלִּיָּהֶם הִתְלוּוּ רַעְמִים מִבְּהִילִים.

עַמּוּד הָאֵשׁ פָּגַע בְּגִלְגָּלֵי הַמֶּרְכָּבוֹת וַיִּפְרֹק אוֹתָם, וְאֵלּוּ עַמּוּד הֶעֱנָן הִפָּךְ אֶת קוֹרְקָעֵית הַיָּם בַּחֲזָרָה לְבֶן. בְּעַקְבוֹת זֹאת הַמִּצְרִים לֹא יָכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ לְרֹדְף אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל. רְגֵלֵיהֶם טָבְעוּ בַבֶּן, וְהֵם הִתְקַדְּמוּ לֹאֵט כְּאִלּוּ יֵשׁ עֲלֵיהֶם מִשָּׂא כְּבֵד.

כַּעַת הִבִּינוּ הַמִּצְרִים שֶׁה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא זֶה שֶׁנִּלְחַם בָּהֶם וּמוֹנֵעַ מֵהֶם לְהַשִּׁיג אֶת יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ הַמִּצְרִים: 'עֲלִינוּ לָנוּס בַּחֲזָרָה לְמִצְרַיִם, כִּי ה' נִלְחַם בָּנוּ עֲבוּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל!'

בְּאוֹתָהּ הָעֵת אָמַר ה' לְמֹשֶׁה: 'הִטָּה שׁוּב אֶת מִטָּה עַל הַיָּם, וְכֹךְ הַיָּם יַעֲזֹמְדִים כְּחוֹמָה יִפְּלוּ עַל הַמִּצְרִים, מֶרְכָּבוֹתֵיהֶם וְסוּסֵיהֶם, וַיָּמִיתוּ אוֹתָם'.

מֹשֶׁה הִטָּה אֶת מִטָּהוּ עַל הַיָּם, וְהָרוּחַ שֶׁנִּשְׁבָּה כָּל הַלֵּילָה וְהַחֲזִיקָה אֶת הַיָּם, הִתְהַפְּכָה לְרוּחַ שֶׁדָּחְפָה אוֹתָם עַל הַמִּצְרִים. לַפְּנוֹת בֶּקֶר הַתְּמוּטָטוּ חוֹמוֹת הַיָּם וְקָרְסוּ, וְהָיָה שָׁב לַגֶּעַשׁ בַּחֲזָקָה בְּדִרְכּוֹ. הַמִּצְרִים נָסוּ

